AMIGOE

prèkè
Hartverwarmend

Zaterdag 29 september 2018 • Jaargang 131 nr 224 • Abonnementsprijs Afl 36,00 • Losse nummers. Afl 1,75 • zaterdag met Ñapa Afl 1,75

Tentoonstelling Caribbean Ties

Geschiedenis herschrijven vanuit perspectief Amerindianen

ORANJESTAD — Het National Archaeological Museum Aruba (NAMA), Fundacion 1403 en EU-onderzoeksproject NEXUS 1492 werken samen aan een grote tentoonstelling over Indianen: Caribbean Ties. Deze tentoonstelling gaat volgend jaar mei open, niet alleen op Aruba maar tegelijk ook op meer dan tien andere locaties van de verschillende partners die meedoen. De expositie gaat over de Caribische Indianen, en de impact die deze groepen nog steeds hebben op het Caribisch gebied en de wereld, en wordt gefinancierd door de EU, samen met Caribische partners.

door onze verslaggever
Nadine Salas

Fundacion 1403 werd in 2012 opgericht door Arminda Ruiz, Eduard Dresscher, Chanin Boekhoudt, Herman Hek en Juli Today, om de kennis en interesse van Amerindiaanse geschiedenis te bevorderen. "We hebben onszelf tot einddoel gesteld om een door het Caribisch gebied reizende tentoonstelling te maken", vertelt Fundacion 1403-voorzitter Dresscher aan de *Amigoe*. De naam van de stichting is een knipoog, het verwijst niet naar een jaartal maar is het archiefnummer van de Arubaanse collectie van Koolwijk in het Museum Volkenkunde in Leiden.
Uit een in 2013 georganiseerde 'Think Tank' bij NAMA, waar zowel Arubaanse als internationale belanghebbenden bij elkaar kwamen om te brainstormen, kwam dat een simultane expositie, wellicht kleiner maar op verschillende plekken, de voorkeur had van de aanwezigen.

NEXUS 1497
Een van de Think Tank-deelnemers, archeoloog Jay Haviser uit St. Maarten wees op het multidisciplinair archeologisch onderzoeksproject, NEXUS 1492, dat voor zes jaar gefinancierd is door de EU. Toenmalig NAMA-directeur Arminda Ruiz legde contact met professor Corinne Hofman, de decaan van de Faculteit der Archeologie van Universiteit Leiden, die het onderzoeksproject leidt. "Dus hadden we parallel twee grote tentoonstellingen die precies hetzelfde zouden worden", zegt Dresscher. Daarbij maakte Fundacion 1403 zich zorgen over de kosten die verbonden zijn aan het relevante onderzoek. "Dat is namelijk verschrikkelijk duur. Maar het bleek dus al te bestaan. We kwamen tegelijk op hetzelfde idee. Het was de juiste tijd, het is geen toeval dat je dit allebei bedenkt", zegt Dresscher. Daarom wordt er nu gewerkt aan een gemeenschappelijke tentoonstelling, die 'Caribbean Ties' gaat heten.

Eenzijdig beeld
"Eigenlijk wisten we voor dit onderzoek niet zo heel veel over de eerste bewoners van het Caribisch gebied, en het moment dat de Europeanen voor het eerst in de Cariben aankwamen. En wat we wel wisten, was door Europeanen opgeschreven, en dat is een heel eenzijdig beeld van wat er is gebeurd", legt Tibisay Sankatsing Nava, internationale projectleider van de Caribbean Ties tentoonstelling, uit. Via archeologie probeert NEXUS1492 het verhaal bij te werken en te herschrijven vanuit het perspectief van de Amerindianen. Het uiteindelijke doel is om de kennis van het onderzoek, die met veel Caribische onderzoekers verzameld is, weer te delen met het Caribisch gebied. De gemeenschappelijke tentoonstelling vormt zo het sluitstuk van het onderzoek.

Vervolg op pagina 3

Geschiedenis herschrijven vanuit perspectief Amerindianen

Vervolg van pagina 1

In de tentoonstelling staat de rol die de Amerindianen hebben gespeeld in de wereldgeschiedenis centraal. Hierbij wordt uitdrukkelijk de verbinding met het heden gemaakt, legt de projectleider uit. Belangrijke elementen van de Amerindianencultuur zijn namelijk terug te vinden in de huidige samenlevingen in het Caribisch gebied en daarbuiten. Dit uit zich onder meer in taal, geografische benamingen, voedsel, muziek, dans en andere uitingen van (im)materieel erfgoed. Het onderzoeksprogramma NEXUS 1492 en de expositie Caribbean Ties streven naar meer bewustwording – lokaal, regionaal en mondiaal – en bescherming van dit erfgoed, dat het resultaat is van meer dan 7000 jaar migratie en cultuurontwikkeling.

Antonio Curet tijdens de Think Tank in 2013 samen met Arminda Ruiz van NAMA.

Foto: NAMA

Partners
"We hebben een groep van zo'n vijftien partners die hierbij betrokken zijn over het hele Caribisch gebied, waar de tentoonstelling in mei 2019 gepresenteerd wordt. Bijvoorbeeld Centro Leon en Museo Regional Altos de Chavon in de Dominicaanse Republiek, het Cisat (Investigations and Environmental Services Center red.) in Cuba, Barbados Museum & Historical Society in Barbados en het Museon in Nederland. Verder hebben we onder andere, behalve op Aruba, ook partners op Saba, St. Maarten, St. Eustatius, Guadeloupe, Haïti, Martinique, Dominica en in Suriname", zegt Nava. "We zijn nu al meer dan een jaar bezig met het ontwikkelen van het concept door middel van verschillende sessies met partners uit het Caribisch gebied. Het is echt een creatieproces met alle partners. We hebben samen een verhaallijn ontwikkeld die een algemeen beeld van Amerindianen-erfgoed in het Caribisch gebied weergeeft. Daarnaast draagt elk eiland heel specifiek lokale inhoud en voorbeelden bij. Zo blijft de tentoonstelling zowel op internationaal niveau als lokaal, relevant."

Ontwerp
Het ontwerp is in handen van het Rotterdamse 'Buro M2R'. Dit proces is nu bijna gereed. De tentoonstellingen zijn niet precies hetzelfde. "Het is eigenlijk een bouwdoos waar je zelf dingen aan kunt toevoegen als eiland. Dat heeft ermee te maken dat ieder eiland zijn eigen context heeft, maar het heeft er ook meer te maken dat niet elk eiland dezelfde capaciteit of soort archeologische artefacten heeft. Het ene eiland gaat er een grotere tentoonstelling van maken dan de andere", legt Nava uit.

Brainstormsessies
Door middel van brainstormsessies wordt de specifieke inhoud voor elk eiland bepaald. Ook op Aruba was er in juni een brainstormsessie, georganiseerd door NAMA, die de tentoonstelling op Aruba gaat presenteren. Volgens Dresscher zijn er veel ideeën geopperd door de deelnemers.

Educatief medewerker van NAMA, Suzy Boekhoudt legt uit dat de expositie een rode lijn heeft, alle eilanden hebben dezelfde hoofdthema's maar een deel van de inhoud wordt specifiek ingevuld door de eilanden zelf. "Wat zijn de overeenkomsten en wat zijn de verschillen die Aruba uniek maakt?" Je krijgt bijvoorbeeld een artefact van een ander eiland en die moet je dan vergelijken met een artefact uit Aruba. Boekhoudt heeft alle ideeën van de brainstormsessie verzameld en gedeeld met de projectleiders, die dit met de ontwerpers verder uitwerken.

Financiering
De expositie wordt grotendeels gefinancierd uit het NEXUS 1492 project, van elke partner wordt een eigen bijdrage verwacht. Fundacion 1403 gaat fondsen werven om de rest van het bedrag bij elkaar te krijgen, er wordt gekeken naar lokale maar mogelijk ook regionale sponsoren. De expositie gaat in mei 2019 open. "Tja dat is snel", zegt Dresscher lachend.

Projecten
Daarnaast heeft de stichting samen met Brenchi's Lab en NAMA gewerkt aan 'Museum goes tech' zoals het inscannen van artefacten met een 3D-scanner, die te zien zijn op elektronische zuilen in de MFA's. Ook is een opname gemaakt van een recente archeologische opgraving waar je met een *virtual reality*-bril of smartphone 'rond kunt kijken'.

Fotoboek
Fundacion1403 heeft nog meer in het vizier. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een catalogus van alle rotstekeningen op Aruba, door archeologen Harold Kelly en Aad Versteeg.

Het lijvige drukwerk, wat een koffietafelboek moet worden met vele foto's, is in een vergevorderd stadium, de teksten worden nagekeken. Dresscher hoopt dat het boek rond maart 2019 gelanceerd kan worden.

Foto: Nadine Salas

Harold Kelly en Aad Versteeg werken samen aan het boek.